

فارسی (۲)		پایه یازدهم - کلیه رشته ها	مدت آزمون: ۶۰ دقیقه	خوبی!
فصل ۸ (درس های ۱۷ و ۱۸) + نیایش				
ردیف	نمره	قلمرو زبانی (۳/۵) نمره		
۱	۰/۵	معنی واژه های مشخص شده را بنویسید. الف) آن گاه برزِیگری گفت: با ما از «کار» سخن بگو. ب) و شکر او کن، به وقت رَستَن از رنج		
۲	۰/۲۵	املاي درست واژه را از داخل کمانک انتخاب کنید. «او اختران را در آسمان نهاده / تا به برّ و (بهر - بحر) نشانمان باشند».		
۳	۰/۲۵	در گروه کلمات زیر، املاي یک کلمه نادرست است؛ شکل صحیح آن را بنویسید. «زنهار و آگاه باش - سپاس گزاری - تجشّم ذهني - شعف و شادی - غلطیدن و چرخیدن - صحرای عدم - حصارِ ده»		
۴	۰/۲۵	در کدام گزینه، «نادرستی املايی» وجود ندارد؟ (۱) دلم را بده عزم بر بنده گی نه چون بی غمانم هوسناک کن (۲) به حشرم بده نامه در دست راست ز حولم در آن روز بی باک کن (۳) آن یکی ممد حیات است / این یکی مفرّح ذات (۴) باید حماقت را کنار بگزاری، به دیگران پیبندی و از این که مرغ دریایی محدود هستی، راضی باشی.		
۵	۰/۲۵	در کدام گزینه، «دو» غلط املايی به چشم می خورد؟ (۱) لهله و آوای مرغان دریایی که برای به دست آوردن غذای خود به ساحل روی آورده بودند، در فضا تنین افکنده بود. (۲) اوست که عادل مطلق است، / و خان عدل خود را بر همگان گسترده است / باشد که از میان اسمای سدگانه اش، او را به همین نام بستانیم. / آمین!		
۶	۰/۲۵	واژه «فصل» با کدام یک از واژه های زیر رابطه معنایی «تضمن» می سازد؟ (۱) گل (۲) پاییز (۳) درخت (۴) هوا		
۷	۰/۵	نوع «واو» را در هر یک از عبارت های زیر تعیین کنید. الف) آدمی اما خاموشی دریا و هیاهوی خاک را در خود دارد. ب) ماهی در آب خاموش است و چارپا روی خاک هیاهو می کند.		
۸	۰/۲۵	واژه مشخص شده در سروده «اما چراغدان را هم / که همیشه صبورانه در سایه می ایستد، / از یاد مبر» با واژه مشخص شده در عبارت زیر نقش مشترک دارد؛ آن را بنویسید. «بگذار که سرخوش و سرمست به دوردست ها روم / و بر فراز سرم هیچ جز اختران نبینم».		
۹	۰/۲۵	کدام عبارت «مسند» ندارد؟ (۱) دل لشکر دیو غمناک کن (۲) آن یکی ممد حیات است (۳) بهره ای والاتر از بهر من نیست		
۱۰	۰/۲۵ ۰/۲۵	در عبارت «بیتی چند از غزل های شورانگیز تو را می خواند»؛ الف) کدام واژه «هسته» گروه مفعولی است؟ ب) یک مورد وابسته پسین از نوع مضاف الیه مشخص کنید.		
۱۱	۰/۲۵	زمان کدام فعل در مقابل آن نادرست درج شده است؟ (۱) او اختران را در آسمان نهاده (ماضی نقلی) (۲) هر دم به تلاش است که فرا رود (مضارع التزامی) (۳) شرق از آن خداست (ماضی ساده)		
		قلمرو ادبی (۲/۵) نمره		
۱۲	۰/۲۵ ۰/۵	در سروده زیر: «از شعله به خاطر روشنایی اش سپاسگزاری کن، اما چراغدان را هم / که همیشه صبورانه در سایه می ایستد، / از یاد مبر» الف) یک نمونه آرایه «تشخیص» بیابید و بنویسید. ب) مفهوم نمادین واژه های مشخص شده را بنویسید.		

پایهٔ یازدهم – کلیه رشته‌ها مدت آزمون: ۶۰ دقیقه		فارسی (۲) فصل ۸ (درس‌های ۱۷ و ۱۸) + نیایش		۸ پایه
۰/۵	۱۳ واژه‌های مشخص شده در هر یک از موارد زیر، کدام آرایهٔ ادبی را خلق کرده‌اند؟ (الف) به خاک درت گر نیارم سجود مکافات آن بر سرم خاک کن (ب) سرزمین‌های شمال و جنوب نیز / آسوده در دستان خداست			
۰/۲۵	۱۴ جاهای خالی را با کلمات مناسب پر کنید. در سرودهٔ «هر نفسی را دو نعمت است: / دم فرودادن و برآمدنش؛ / آن یکی ممد حیات است، / این یکی مفرح ذات؛ / و چنین زیبا زندگی در هم تنیده است / تو شکر خدا کن به هنگام رنج»؛ (الف) دو واژهٔ «حیات» و «ذات» پدیدآورندهٔ آرایهٔ اند. (ب) قسمت مشخص شده بیانگر تأثیرپذیری «گوته» از سعدی شیرازی است؛ بنابراین آرایهٔ خلق شده است.			
۰/۲۵	۱۵ کدام یک از آثار زیر متعلق به «ریچارد باخ» است؟ (پرنده‌ای به نام آذرباد – دیوان «غربی – شرقی»)			
۰/۵	۱۶ درستی یا نادرستی گزاره‌های زیر را تعیین کنید. (الف) کتاب «ماه نو و مرغان آواره» عنوان مجموعه سروده‌های شاعر هندی، رابیند رانات تاگور است. (ب) کتاب «پیامبر و دیوانه» از ترجمه‌های جبران خلیل جبران است.			
قلمرو فکری (۴) نمره				
۰/۵	۱۷ توصیهٔ عبارت زیر به چه موضوعی است؟ «شما را اگر توان نباشد که کار خود را به عشق درآمیزید، و پیوسته بار وظیفه‌ای را بی‌رغبت به دوش کشید، زنهار دست از کار بشوید.»			
۰/۲۵	۱۸ با توجه به سرودهٔ «هنگامی که / در فروتنی، / بزرگ باشیم، / بیش از همه به آن بزرگ نزدیک شده‌ایم»؛ (الف) مقصود از واژهٔ مشخص شده چیست یا کیست؟ (ب) این سروده با عبارت زیر در چه مفهومی مشترک است؟ «آز آسمان تاج بارد اما بر سر آن که سر فروآرد.»			
۰/۵	۱۹ با توجه به سرودهٔ زیر، چرا امور مادی و دنیوی نمی‌تواند روح را آلوده سازد و فانی کند؟ «روح را خاک نتواند مبدل به غبارش سازد، / زیرا هر دم به تلاش است تا که فرا رود»			
۰/۲۵	۲۰ در عبارت زیر، گوینده مخاطب را به چه چیزی دعوت می‌کند؟ «رزمیار، تو باید تمرین کنی و مرغ حقیقت را مشاهده کنی، حقیقتی که در باطن همهٔ مرغان نهفته است و باید آن‌ها را یاری کنی که این حقیقت را در درون خویش ببینند.» (۱) پیاموز تا کوشش افزون کنی (۲) خویش را در خویش پیدا کن			
۰/۲۵	۲۱ منظور از قسمت مشخص شده در بیت زیر چیست؟ «نشاطی بده در عبادت مرا دل لشکر دیو، غمناک کن»			
۰/۲۵	۲۲ کدام مفهوم از عبارت زیر برداشت نمی‌شود؟ «بگذار بر پشت زین خود معتبر بمانم / تو در کلبه و خیمهٔ خود بازمان / بگذار که سرخوش و سرمست به دوردست‌ها روم / و بر فراز سرم هیچ جز اختران نبینم.» (۱) گذر از حد و مرزهای زندگی عادی و روزمره (۲) لذت‌بخش و شورانگیزبودن سیر و سیاحت (۳) تلاش برای نبرد و جدال با دشمنان (۴) تحرک و پویایی در زندگی			
۰/۲۵	۲۳ موارد زیر را به نثر روان برگردانید. (الف) جمعی برای ریشخند می‌آمدند. (ب) آذرباد، یک مرغ عادی نبود که از تمرین سر بخورد. (ج) گریه کنی اگر / که آفتاب را ندیده‌ای / ستاره‌ها را هم / نمی‌بینی (د) الهی، ز عصیان مرا پاک کن در اعمال شایسته چالاک کن			
۱۰	موفق باشید			جمع نمرات

(ب) «تو»: مضاف‌الیه (۰/۲۵)

○ «غزل» هسته گروه است. «شورانگیز» در این عبارت، وابسته پسین از نوع صفت بیانی فاعلی (اسم + بن مضارع) است.

نکته

دو صفت مبهم «چند» و «دیگر» گاهی به عنوان وابسته پیشین و گاهی پسین می آیند؛ یعنی چه قبل از اسم و چه پس از اسم ذکر شوند، صفت مبهم اند:

چند ضربت - ضربتی چند - دیگر کتاب‌ها - کتاب‌های دیگر
صفت مبهم پیشین صفت مبهم پسین صفت مبهم پیشین صفت مبهم پسین

۱۱ گزینه «۳» (۰/۲۵)

فعل «است» معادل فعل «می‌باشد» و مضارع اخباری است.

○ در عبارت گزینه «۱»، فعل کمکی (است) حذف شده و زمان فعل، ماضی نقلی است. در گزینه (۲)، «فرا رود»، معادل فعل «فرا برود» است.

نکته

(۱) در ساخت زمان مضارع التزامی، گاهی «ب» از آغاز فعل می‌افتد؛ **مثال**: «تا نگه به فرازاها دوزیم / تا از این ره، لذت اندوزیم».

حرف «ب» از آغاز دو فعل دوزیم و اندوزیم حذف شده؛ با این حال این دو فعل، معادل «بدوزیم» و «بیندوزیم» هستند و زمان آن‌ها، مضارع التزامی است.

(۲) فعل‌های «است»، «هست» و «نیست» معادل فعل «می‌باشد و نمی‌باشد» اند و مضارع اخباری به حساب می‌آیند.

۱۲ الف) «سپاسگزاری کردن از شعله» یا «صبوربودن چراغدان» (۰/۲۵) (یک مورد)

ب) شعله: نماد پدیده‌ها یا انسان‌های آگاهی‌بخش و هدایتگر (۰/۲۵)

چراغدان: نماد پدیده‌ها و افرادی که زمینه‌ساز آگاهی و هدایتگری اند اما خیلی به چشم نمی‌آیند (افراد پشت صحنه که در موفقیت و کمال ما مؤثرند). (۰/۲۵)

۱۳ الف) کنایه (۰/۲۵): «خاک بر سر کردن» کنایه از ذلیل و بدبخت ساختن، نابود کردن ب) مجاز (۰/۲۵): «دستان» مجاز از قدرت، اراده و اختیار است.

۱۴ الف) سجع (۰/۲۵)

ب) تضمین (۰/۲۵): این جملات باندکی تغییر از دیباجه گلستان سعدی نقل و تضمین شده است.

۱۵ «پرنده‌ای به نام آذریاد» (۰/۲۵) دیوان «غربی - شرقی»، اثر گوته است.

۱۶ الف) درست (۰/۲۵)

ب) نادرست (۰/۲۵): کتاب «پیامبر و دیوانه» نوشته جبران خلیل جبران است نه ترجمه ایشان.

۱۷ داشتن عشق و شوق و علاقه در کارها، چون کار بدون عشق و علاقه بی‌ارزش است و حاصلی ندارد. یا: پرهیز از انجام کارهایی که عشق و علاقه‌ای به آن نداریم. (۰/۵)

۱۸ الف) خداوند (۰/۲۵)

ب) تواضع و فروتنی مایه کمال و تقرب به خداست. (۰/۲۵)

۱۹ چون روح کمال‌طلب است و همواره خواهان عروج و سیر و تعالی معنوی است (۰/۵) یا: چون روح گرایش به عالم معنا و بالا دارد و اسیر خاک نمی‌شود.

۲۰ گزینه «۲»: «خویش را در خویش پیدا کن» (۰/۲۵)؛ در عبارت سؤال توصیه می‌شود که آدمی باید به ذات خود رجوع کند و به گوهر وجودی خود پی ببرد.

۲۱ خواسته‌های نفسانی و شیطانی، هوا و هوس (۰/۲۵)

۲۲ گزینه «۳» (۰/۲۵)

در این عبارت صحبت از جدال نیست!

«بر پشت زین خود ماندن» نشان و کنایه از پویایی و تحرک داشتن است.

«در کلیه و خیمه خود ماندن» نشان و کنایه از بی‌تحرکی و سکون است.

«بر فراز سرم هیچ جز اختران نینم» هم کنایه از اوج تعالی و سیر و کمال است.

۲۳ الف) گروهی برای تمسخر (مسخره کردن) می‌آمدند. (۰/۲۵)

ب) ... از تمرین ناامید شود، دست بردارد (ترک تلاش کند) (۰/۲۵)

آزمون شماره ۸ (درس‌های ۱۷ و ۱۸ + نیایش)

۱ الف) بزرگر، دهقان، کشاورز (۰/۲۵)

ب) نجات یافتن، رهاشدن (۰/۲۵)

۲ بحر (۰/۲۵)؛ با توجه به معنا و حضور واژه «بز» (= خشکی و بیابان)، بحر (= دریا) صحیح است. (بهر: برای)

۳ غلتیدن (۰/۲۵)

نکته

املائی کلماتی مثل «غلتیدن، امپراتور، تپش، تپیدن، تپانچه و ...» به همین شکل صحیح است و نوشتن این کلمات به صورت «غلطیدن، امپراطور، ...» غلط نگارشی محسوب می‌شود.

۴ گزینه «۳» (۰/۲۵)

حیات (= زندگی) و مفزع (= شادی‌بخش) املائی درستی دارند.

بررسی غلط‌های املائی:

گزینه (۱): بنده‌گی ← بندگی

گزینه (۲): حول ← هول؛ «هول» به معنی ترس و هراس مناسب و صحیح است نه حول (= پیرامون، قوه و قدرت)

معنی مصرع دوم: ترس و هراس را در آن روز (روز قیامت) از من دور ساز.

گزینه (۴): بگزاری ← بگذاری؛ «بگذاری» (= قراردادن، رهاکردن) مناسب است نه «بگزاری» (= ادا کنی، به جای آوری)

نکته

املائی کلماتی مثل «بندگی، آزادگان، فرهیختگی، گرسنگان و ...» بدون «ه» زائد و به همین شکل صحیح است. نوشتن این کلمات به صورت «بنده‌گی، آزاده‌گان، فرهیخته‌گی، گرسنه‌گان و ...» غلط رسم‌الخطی و املائی محسوب می‌شود.

۵ گزینه «۲» (۰/۲۵)

در این سروده، کلمات «خان» و «سد» املائی نادرستی دارند و شکل صحیح آن‌ها، خوان (= سفره) و صد (= عدد ۱۰۰) است.

با توجه به همراهی کلمه «گسترده» می‌توان فهمید که «خوان» مناسب و صحیح است نه خان (= رئیس، سرور و بزرگ). «صد» هم مناسب گروه اسمی «اسمای صدگانه» است نه سد (= بند و مانع).

در عبارت گزینه (۱) فقط املائی کلمه تین غلط است و شکل صحیح این کلمه، طنین (= آوا، پژواک صدا) است.

۶ گزینه «۲» (۰/۲۵)

توجه: در رابطه «تضمن» یکی از واژه‌ها، گونه و زیرمجموعه‌ای از کلمه دیگر است؛ مثل «پاییز و فصل»، «پدر و والدین»، «لاله و گل» و ...

۷ الف) عطف (۰/۲۵) ب) ربط (۰/۲۵)

۸ قید (۰/۲۵)

۹ گزینه «۳» (۰/۲۵)

در این گزینه، فعل «نیست» به معنی «وجودداشتن» و غیراسنادی است؛ بنابراین مسند ندارد: بهره‌ای والاتر از بهر من نیست

(از بهر) حرف اضافه مرگب است.

گروه نهاد مفعول فعل

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: دل لشکر دیو [را] غمناک کن

گروه مفعول مسند فعل

گزینه «۲»: آن یکی ممد حیات است

نهاد گروه مسند فعل

۱۰ الف) بیت (۰/۲۵)؛ «بیتی چند»، گروه مفعول است: «بیت» هسته و «چند» صفت مبهم پسین است.

د) خداوندا، مرا از نافرمانی و گناه پاک گردان (۰/۲۵) و در انجام کارهای درست و شایسته، چابک و تند و توانا گردان. (۰/۵)

ج) اگر برای از دست دادن فرصت‌ها و نعمت‌های بزرگ زندگی اندوهگین باشی (۰/۲۵)، فرصت‌ها و نعمت‌های کوچک را هم از دست می‌دهی. (۰/۲۵)